

PROVINCIA ALBERTA

Ekonomický profil

OBSAH:	Strana
1. Základné údaje	2
2. Hospodárska situácia	2
3. Hlavné odvetvia hospodárstva	4
4. Zahraničný obchod	7
5. Obchodná výmena so SR	8
6. Perspektívy rozvoja hospodárskej spolupráce so SR	10
7. Kontakty, zdroje informácií	11

1. Základné údaje – provincia Alberta

Počet obyvateľov:	4,083 mil. (01/2014, ročný rast o 3,4 %)
	80 % obyvateľov provincie žije v mestských zónach
Rozloha:	661,848 tis. km ²
Hlavné mesto:	Edmonton (1,1 mil. obyvateľov)
Ďalšie mestá:	Calgary (1,1 mil.), Red Deer (91 tis.), Lethbridge (84 tis.), Fort McMurray (80 tis.)
Vláda:	Dave Hancock, dočasný predseda vlády (od 23.03.2014) Doug Horner, minister financií Robin Campbell, minister životného prostredia Wayne Drisdale, minister infraštruktúry Diana McQueen, ministerka energetiky Úplný zoznam členov vlády: http://www.gov.ab.ca/cabinet.cfm
Zákonodarný orgán:	jednokomorový parlament (the Legislative Assembly) 87 poslancov (volení na 4 roky): http://www.assembly.ab.ca/

2. Hospodárska situácia

Alberta zaujíma dôležité miesto v rámci všetkých kanadských provincií – má 3. najväčšiu ekonomiku (po provinciách Ontario a Quebec) s podielom 17 % na HDP celej Kanady. Dynamika rastu ekonomiky provincie Alberta je pritom už štyri roky po sebe vyššia ako predstavuje celonárodný priemer. Rast reálneho HDP za rok 2013 (298,0 mld. CAD, nominálny HDP: 331,9 mld. CAD) dosiahol 3,9 % oproti 2,0 % celej Kanady. Oživenie ekonomiky provincie Alberta by malo pokračovať aj v roku 2014, keď sa očakáva, že rast reálneho HDP dosiahne 3,7 % (309,0 mld. CAD, nominálny HDP: 352,0 mld. CAD – nárast o 6,1 %) hlavne vďaka pokračujúcemu priaznivému vývoju v sektore energetiky, ktorý je pre ekonomiku provincie kľúčový a podmieňuje aj dynamiku rastu ďalších odvetví.

Dokumentuje to aj hodnotenie podielu jednotlivých sektorov na tvorbe HDP, kde prvé miesto patrí energetike (26,7 % - z toho 23,3 % pokrýva baníctvo, ťažba ropy a zemného plynu), nasledovanej finančnými a realitnými službami (13,6 %), podnikateľskými a obchodnými službami (10,9 %), stavebníctvom (10,6 %), maloobchodom a veľkoobchodom (9,0 %), priemyselnou výrobou (7,2 %), dopravou a verejnými službami (6,1 %). Celkový podiel na tvorbe HDP v prípade odvetví produkujúcich tovary predstavuje 44,6 % a je podstatne vyšší ako priemer celej Kanady (30 %). Sektor služieb sa na tvorbe HDP podieľa 55,4 % (Kanada: 70 %), pozícia poľnohospodárstva zodpovedá celonárodnému priemeru (1,6 % HDP). Kapitálové investície v roku 2013 dosiahli 111,2 mld. CAD a v porovnaní s predchádzajúcim rokom sa zvýšili o 8,6 %. Investície do ropných pieskov zaznamenali nárast o 20,3 % na rekordnú hodnotu 32,7 mld. CAD. Rozvoj investícií do ropných pieskov pritom nepriamo ovplyvňuje ďalších 6 sektorov ekonomiky – profesionálne služby, služby na ropných poliach, priemyselnú výrobu, veľkoobchod, finančné služby a dopravu. V roku 2014 sa očakáva ďalší rast kapitálových investícií o 2,4 % na 113,8 mld. CAD.

Miera nezamestnanosti je dlhodobu nižšia ako priemer Kanady (4,6 % v roku 2013 oproti národnému priemeru 7,1 % a 4,7 % v apríli 2014), prognóza na rok 2014 predstavuje 4,4 %. Zároveň možno konštatovať, že práve provincia Alberta je „ťahúňom“ zamestnanosti celej krajiny – na kanadskom pracovnom trhu za 12 mesiacov do konca februára 2014 pribudlo celkovo 94,7 tisíc pracovných miest, z čoho až 87 % (82,3 tis.) pokryla provincia Alberta. Celková zamestnanosť koncom roku 2013 dosiahla 2,211 mil. osôb (+ 2,9 %), plán na rok 2014 uvažuje s pokračovaním mierneho rastu na 2,268 mil. osôb.

Hlavnou exportnou komoditou provincie Alberta sú minerálne palivá a oleje s podielom dosahujúcim 74 % celkového vývozu. Nachádzajú sa tu tzv. ropné piesky, ktoré predstavujú 3. najväčšie zdroje ropy na svete s kapacitou 168 mld. barelov ropy (celá Kanada má 173 mld. barelov ropy). Denná ťažba ropy v Kanade dosiahla v roku 2013 hodnotu 3,3 mil. barelov ropy, z čoho 1,9 mil. bpd bolo z ropných pieskov. Hlavne vďaka uvedenej tovarovej skupine je aj podiel Alberta na celkovom vývoze Kanady pomerne výrazný (22 % za rok 2013), pričom pri očakávanom raste dopytu po nerastných surovinách by sa tento podiel mohol ešte zvýšiť. Relatívne zraniteľným momentom je skutočnosť, že provincia realizuje vývoz nerastných surovín takmer výlučne do USA, nakoľko nie je prepojená žiadnym funkčným ropovodom alebo plynovodom s východným alebo západným pobrežím Kanady, odkiaľ by mohla exportovať surovinu na zámorské trhy.

Provincia Alberta zaujíma prvé miesto v rámci celej Kanady aj v oblasti objemu investícií na jedného obyvateľa – za rok 2013 dosiahli 27,617 tis. CAD, čo je viac ako dvakrát vyššia hodnota oproti národnému priemeru (11,342 tis. CAD). Nad uvedenú priemernú hodnotu sa pritom dostali iba provincie Saskatchewan (23,408 tis. CAD) a Newfoundland a Labrador (19,054 tis. CAD). Vysoké investície so sebou v prípade provincie Alberta prinášajú aj vysoké príjmy, ktoré v sektore energetiky dosiahli v roku 2012 hodnotu 85,5 mld. CAD. Podiel ťažby suroviny z ropných pieskov bol najvyšší, keď dosiahol 60,2 %. Ostatné odvetvia sa na celkových investíciách podieľali nižšími percentami – konvenčná ťažba ropy 18,7 %, ťažba zemného plynu 19,4 % a uhlie 1,7 %. Priemerná týždenná mzda vo februári 2014 predstavovala 1,128 tis. CAD a medziročne sa zvýšila o 3,1 %.

Alberta je jednou z mála provincií Kanady, ktoré zaznamenávajú rast počtu obyvateľov. K 1. januáru 2014 sa ich počet medziročne zvýšil o 3,4 % na 4,083 milióna. Za ostatných 12 mesiacov sa počet jej obyvateľov zvýšil o 134,3 tisíc, čo je najvyššia hodnota spomedzi všetkých provincií Kanady. Základom ekonomiky provincie Alberta sú aktivity malých a stredných podnikov. Z celkového počtu registrovaných firiem 164,754 tisíc (údaje k 06/2013) malo 59,4 % od 1 do 4 zamestnancov, 17,5 % malo 5 až 9 zamestnancov a iba 4,2 % firiem má viac ako 50 zamestnancov.

Hospodárenie s verejnými financiami je pomerne rozvážne. Výdavky provinčnej vlády za 9 mesiacov rozpočtového roku 2013-2014 (do 21.12.2013) dosiahli 29,567 mld. CAD, príjmy predstavovali 30,807 mld. CAD, výsledkom čoho bol prebytok verejných financií vo výške 1,24 mld. CAD. Miera inflácie je na nízkej úrovni (1,4 % koncom r. 2013) s rovnakým výhľadom na rok 2014 (2,2 %).

Vývoj hlavných ekonomických charakteristík provincie Alberta za obdobie rokov 2010-2013 je uvedený v nasledujúcom prehľade:

	2010	2011	2012	2013
HDP (bežné ceny, mld. CAD)	270 100	298 049	311 898	331 927
HDP na 1 obyvateľa (CAD)	72 363	78 637	80 205	82 774
Reálny HDP (rast v %)	4,5	5,2	3,8	3,9
Miera inflácie/CPI	1,0	2,4	1,1	1,4

(%)				
Miera nezamestnanosti (%)	6,5	5,5	4,6	4,6
Miera zamestnanosti (%)	73,1	73,2	73,4	73,1
Vývoz tovarov a služieb (mld. CAD, colné štatistiky)	83,3	97,8	99,1	*
Vývoz tovarov a služieb (% HDP)	30,8	32,8	31,8	*
Vývoz tovarov (mld. CAD, colné štatistiky)	79,3	93,7	96,4	104,3
Dovoz tovarov a služieb (mld. CAD, colné štatistiky)	64,4	70,3	73,4	*
Dovoz tovarov a služieb (% HDP)	23,9	23,6	23,5	*
Dovoz tovarov (mld. CAD, colné štatistiky)	19,2	25,0	27,3	29,8
Priemerná týždenná mzda (CAD)	-	-	1 107,7	1 128,1
Priemerná týždenná mzda (ročná zmena v %)	-	-	3,5	3,5
Tržby vo vnútornom obchode (mld. CAD)	-	.	68,4	73,1
Tržby vo vnútornom obchode (ročná zmena v %)	-	-	7,0	6,9
Tržby vo veľkoobchode (mld. CAD)	-	-	76,8	78,6
Tržby vo veľkoobchode (ročná zmena v %)	-	-	10,8	2,3

Zdroj: Ministerstvo financií provincie Alberta, Statistics Canada

*/ údaje neboli oficiálne zverejnené

3. Hlavné priemyselné odvetvia

Ťažba ropy a zemného plynu

Predstavuje kľúčové odvetvie ekonomiky provincie: poskytuje prácu 173 tisíc zamestnancom, pokrýva dlhodobu 2/3 celkového ročného objemu investícií podnikateľského sektora a 3/4 vývozu tovarov. Výhľad vývoja odvetvia na rok 2014 je pozitívny, očakáva sa rast ťažby (3,3 mil. bpd v r. 2013), spracovania a prepravy ropy, zemného plynu aj ostatných nerastných surovín, k čomu prispieva aj klesajúci výmenný kurz kanadského dolára voči USD. Pri pretrvávajúcich problémoch s výstavbou nových ropovodov (Keystone XL, Northern Gateway, Energy East) a limitovanej prepravnej kapacity existujúcich ropovodov možno očakávať čiastočný tlak na znižovanie cien surovín a ďalší rast objemu ropy prepravovanej po železnici aj napriek tomu, že federálna vláda pritvrdila podmienky a štandardy pre využívanie tohto spôsobu prepravy surovín. Napriek tomu, že celkový objem ropy prepravovanej po železnici zaznamenal v roku 2013 nárast až o 71,6 %, jeho podiel na množstve takto prepravovanej ropy ostal relatívne nízky na 6 %. V provincii Alberta je vybudovaných 392 tisíc kilometrov trás energonosičov na prepravu ropy a zemného plynu.

Priaznivý je výhľad investícií do ťažby ropy a zemného plynu, ktoré by v roku 2014 mali dosiahnuť 55,2 mld. CAD, z čoho podstatná časť (33,4 mld. CAD) bude smerovať do oblasti ropných pieskov. Tieto náleziská dokázali za ostatných 10 rokov pritiahnúť investície vo výške takmer 180 mld. CAD.

V provincii Alberta sa nachádzajú tiež veľké zásoby konvenčného aj bridlicového zemného plynu. Zásoby konvenčného zemného plynu sa odhadujú na 33 biliónov kubických stôp (1,3 bil. m³). Priemerná denná ťažby zemného plynu v decembri 2013 dosiahla 273 tis m³ alebo 67 % národného priemeru (405 tis. m³). Kanada je piatym najväčším producentom zemného plynu na svete, z čoho 80 % sa ťaží v provincii Alberta. Približne 70 % zemného plynu vyťaženého v provincii Alberta sa exportuje do USA alebo do iných provincií Kanady.

Energetika: <http://www.energy.gov.ab.ca/>

Alberta Energy: www.energy.gov.ab.ca

Canadian Association of Petroleum Producers: www.capp.ca

Ropné piesky

V provincii Alberta sa nachádzajú tri veľké ložiská ropných pieskov (spolu 140,2 tis. km²), ktoré sú zmesou bitumenových uhľovodíkov, vody, piesku, ťažkých kovov a ílovitej hlíny. Najväčším je nálezisko Athabasca, ktoré sa nachádza na severovýchode provincie v regionálne municipalite Wood Buffalo, ktorej ekonomickým a správnym centrom je rýchlo sa rozrastajúce mesto Fort McMurray s 80 tisíc obyvateľmi. Druhým najväčším náleziskom je lokalita Cold Lake na juh od Athabascy s hlavným centrom City of Cold Lake. Najmenším náleziskom je lokalita Peace River, nachádzajúca sa na severozápade strednej Albery. V tejto oblasti pracuje viac ako 112 tisíc osôb, ktorých počet by sa mal v priebehu nasledujúcich 25 rokov zvýšiť na viac ako 500 tisíc.

Zásoby ropy nachádzajúcej sa v ropných pieskoch sa odhadujú na 170 mld. barelov (celá Kanada má 173 mld. barelov), pričom pri použití súčasných technológií je ťažiteľný takmer celý objem suroviny (168 mld. barelov). Odborníci pritom odhadujú, že celkové zásoby ropy v tomto regióne sú podstatne vyššie (1,8 bilióna barelov ropy) a prístup k nim môžu otvoriť nové technológie (napr. využívane rôznych rozpúšťadiel pri ťažbe s využitím pary). Investície do rozvoja nových projektov v oblasti ropných pieskov by v priebehu nasledujúcich 25 rokov mali dosiahnuť 253 mld. CAD. Zaujímavou informáciou je aj fakt, že iba 19 % svetových zásob ropy je dostupných súkromným investíciám, zvyšok kontrolujú národné vlády. Z týchto dostupných zásob sa 53 % nachádza v ropných pieskoch.

Na ťažbu suroviny z ropných pieskov sa využívajú dve metódy: klasické povrchové bane (do hĺbky 75 metrov) a tzv. „in situ“ (z lat. na mieste) projekty (ťažba do hĺbky nad 75 m). Povrchové bane sú rozsiahlejšie stavby s dennou kapacitou viac ako 100 tisíc barelov ropy, ktoré si vyžadujú vyššie vstupné investície ako in situ projekty (kapacita 10-30 tis. bpd), využívajúce horúcu paru na hĺbkovú ťažbu suroviny a zanechávajúce menšiu stopu na životnom prostredí. Treba tu však priznať, že obnove pôvodného prírodného prostredia po ukončení povrchovej ťažby je v provincii Alberta venovaná veľká pozornosť. Celé tímy odborníkov pracujú na obnove pôvodnej flóry a fauny, pozornosť je venovaná aj monitoringu vzduchu, pôdy a spodných vôd. Nové povrchové bane sa pritom už neplánujú otvárať, pretože až 80 % nálezísk sa nachádza vo väčších hĺbkach. V regióne ropných pieskov sa nachádza 114 aktívnych projektov, v čoho 6 (plus 3 ďalšie v procese schvaľovania) predstavujú banské prevádzky a zvyšok sú projekty in situ.

Metóda in situ, ktorá v súčasnosti pokrýva polovicu celkového objemu ťažby ropy, bude preto v budúcnosti predstavovať dominantný technologický postup pri získavaní ropy. V praxi sú využívané dve metódy ťažby in situ:

1. Technológia CSS (Cyclic Steam Stimulation), ktorá je založená na vháňaní pary pod vysokým tlakom do navrtaných otvorov. Para sa potom nechá vsiaknuť do bitumenu a rozpustiť ho. Po určitom čase sa tie isté vrtné veže dajú do reverzného chodu na vyťaženie bitumenu na povrch. Táto technológia sa využíva v náleziskách Cold Lake a Peace River.
2. Technológia SAGD (Steam Assisted Gravity Drainage): Na povrchu sa paralelne vybudujú páry vrtných veží. Jedna sa navrtá v blízkosti vrchnej časti cieľového

rezervoáru a druhá blízko jeho spodnej časti. Para je vháňaná do horného vrtu, rozpúšťa bitumen, ktorý gravitáciou prirodzene steká do zóny, kde sa nachádza druhý vrt a následne je odčerpávaný na povrch. Uvedená metóda sa využíva hlavne v nálezisku Athabasca, čiastočne aj v Cold Lake a Peace River.

Bitumen, ktorý nebol ďalej spracovaný v špeciálnom zariadení (upgrader), môže byť použitý ako asfalt. Pred ďalšou prepravou cez ropovod musí byť bitumen zriedený alebo ho niektorí producenti upravujú na tzv. syntetickú ropu (synthetic crude oil).

Ťažba suroviny z ropných pieskov je energeticky a finančne pomerne náročná. Podľa odhadu Energetickej rady provincie Alberta náklady na vyťaženie 1 barelu ropy povrchovou banskou metódou (okrem upgradera) predstavovali v roku 2012 hodnotu 70-85 USD. Náklady pri využití metódy in situ sa pohybovali v rozmedzí 50-80 USD za barel ropy. Priemerná denná ťažba ropy z ropných pieskov dosiahla v roku 2013 úroveň 1,9 mil. barelov denne (3,3 mil. bpd pre celú Kanadu) a očakáva sa, že do roku 2025 by uvedená hodnota mala stúpnuť na 4,5 mil. bpd (Kanada: 6,0 mil. bpd).

Informácie o ropných pieskoch: <http://oilsands.alberta.ca/>

Priemyselná výroba: Medzi hlavné oblasti priemyselnej výroby, ktorých podiel na jej celkových tržbách prevyšuje 10 %, možno zaradiť odvetvia, ktoré sú priamo napojené na ťažbu nerastných surovín. Ide predovšetkým o výrobky z ropy a uhlia (27,6 % tržieb za r. 2013) a chemické výrobky (16,7 %). Dôležité postavenie má však aj výroba potravín (15,6 % tržieb za r. 2013), výroba strojov a zariadení (10,3 %). Tržby na úrovni prevyšujúcej 1 mld. CAD pritom dosahuje ďalších 6 odvetví priemyselnej výroby. Ich prehľad za roky 2011-2013 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

	2011	2012	2013	Index 2013/12	Podiel 2013 (%)
Priemyselná výroba celkom (tržby):	69,8	71,7	73,8	102,9	100,0
Z toho:					
Výrobky z ropy a uhlia	18,9	19,7	20,4	103,5	27,6
Výroba chemických produktov	12,5	11,1	12,3	110,8	16,7
Výroba potravín	11,2	11,6	11,5	99,1	15,6
Výroba strojov a zariadení	7,4	7,7	7,6	98,7	10,3
Výrobky z kovov	5,7	6,4	5,9	92,2	8,0
Výrobky z dreva	2,3	2,9	3,6	124,1	4,9
Výroba nekovových minerálnych výrobkov	1,9	2,1	2,2	104,8	3,0
Výrobky z papiera	1,8	1,7	1,8	105,8	2,4
Výrobky z gumy a plastov	1,5	1,5	1,6	106,7	2,1
Výroba nápojov a tabakových výrobkov	0,9	0,9	1,0	111,1	1,4

Údaje v mld. CAD

Zdroj: Statistics Canada

Výrobky z ropy a uhlia

Predstavujú najdôležitejšie odvetvie priemyselnej výroby, ktoré pokrýva viac ako jednu štvrtinu jej ročných tržieb. V súčasnosti zaznamenáva rastúci trend, tržby tohto sektoru sa v roku 2013 zvýšili o 3,5 %, pričom podobne priaznivý vývoj možno očakávať aj v nasledujúcom období. V Alberte sa nachádzajú 3 rafinérie: 2 v Edmontone (spoločnosti Suncor a Imperial Oil) a 1 v Scotforde (Shell Canada). Novým projektom je rafinéria North West Redwater Partnership Bitumen Refinery, ktorá sa nachádza 45 km od Edmontonu. Primárne spracovanie bitumenu na syntetickú ropu zabezpečuje 10 špeciálnych úpravní (upgraderov), 8 z nich je vo Fort McMurray.

Výroba chemických produktov

Je priamo prepojená s ťažbou ropy, orientuje sa na výrobu základných chemikálií, hlavne etylénu a polyetylénu, agrochemikálií, umelých hnojív, umelých vlákien. Ročné tržby prevyšujú 10 mld. CAD, v r. 2013 zaznamenali medziročný nárast o 10,8 % (12,3 mld. CAD), ktorý bol druhým najvyšším po tabakových výrobkoch s 11,1 %.

Výroba potravín

Alberta je 3. najväčším exportérom agropotravinárskych výrobkov po provinciách Saskatchewan a Ontario, vývoz v roku 2013 dosiahol 8,8 mld. CAD, čo predstavuje 19 % exportu celej Kanady. Koncom roku 2013 pracovalo v agropotravinárskom sektore 138,4 tis. osôb, najviac vo výrobe potravín a nápojov (26,4 tis.). 60 % produkcie bolo sústredené do dvoch segmentov – mäsových výrobkov a spracovania olejnatých plodín. Mäsové výrobky a hydina pokryli v roku 2013 45 % celkových tržieb agropotravinárskeho sektora, na spracovanie olejnatých plodín a obilnín pripadlo 13,4 %, výrobu krmív pre zvieratá (7,7 %) a výrobu nápojov (7,7 %).

Informačné a komunikačné technológie

V provincii Alberta pôsobí 4,3 tisíc IT spoločnosti s 55 tisíc zamestnancami a ročnými tržbami dosahujúcimi 12 mld. CAD. Zaoberajú sa výrobou počítačového hardwaru a softwaru, navigačných a zdravotníckych prístrojov, polovodičov, GPS systémov, bezdrôtových zariadení, digitálnych médií, ako aj zabezpečovaním služieb v oblasti informatiky a telekomunikácií, e-vzdelávaním, bioinformatikou.

Life sciences

Počet firiem, ktoré pôsobia je tejto oblasti, nie je veľký (200, ročný obrat na úrovni 1,5 mld. CAD), zameriavajú sa však na rýchlo sa perspektívne a rozvíjajúce sektory ako sú poľnohospodárske biotechnológie, technológie zariadenia pre zdravotníctvo, nanotechnológie a nové materiály, biofarmaceutiká, genómové technológie.

Obranný a letecký priemysel

Zameriava sa na moderné bezpilotné systémy, obrannú elektroniku, kozmický výskum, geomatiku, logistickú podporu armády. V odvetví pôsobí 170 podnikateľských subjektov (6 tis. zamestnancov), ktorých ročné tržby dosahujú 1,3 mld. CAD (40 % ide na vývoz). Alberta je sídlom realizácie projektu pre vývoj bezpilotného riadenia vozidiel CUVS (Centre for Unmanned Vehicle Systems).

Poľnohospodárstvo

Jeho podiel na tvorbe HDP nie je vysoký (1,6 %), napriek tomu však dosahuje miliardové tržby (12,0 mld. CAD za r. 2012). Najsilnejšiu pozíciu má chov hovädzieho dobytku (3,4 mld. CAD) a pestovanie repky olejnej/kanoly a ľanu (3,1 mld. CAD) a pšenice (2,06 mld. CAD).

4. Zahraničný obchod

Provincia Alberta so svojím podielom vo výške 22,1 % (údaje za rok 2013) zohráva dôležitú úlohu vo vývoze Kanady, na dovoze sa podieľa už menej (6,3 %). Jej zahraničný obchod charakterizujú priaznivé parametre: obchodná bilancia je dlhodobo vysoko aktívna a vývoz, ktorý 3-krát prevyšuje dovoz, rastie už 5 rokov po sebe. V r. 2013 dosiahol hodnotu 104,3 mld. CAD pri medziročnom náraste o 8,2 %. Podobná situácia je aj v prípade dovozu, ktorý v roku 2013 zaznamenal nárast o 9,1 % (29,8 mld. CAD). Určitou nevýhodou je, že vysoko aktívne saldo obchodnej bilancie je dosahované takmer výlučne vďaka vysokým objemom vývozu energetických surovín (62 % vývozu celej Kanady), smerujúcich na jediný odberateľský trh v USA.

Zahraničný obchod provincie Alberta

	2010	2011	2012	2013	Index 2013/12
Vývoz	79 333,4	93 714,1	96 405,6	104 313,6	108,2
Dovoz	19 235,1	25 032,1	27 344,1	29 829,3	109,1

Obrat	98 568,5	118 746,2	123 749,7	134 142,9	108,4
Saldo	60 098,3	68 682,0	69 061,5	74 484,3	107,0

Zdroj: Statistics Canada, údaje v mil. CAD

Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu:

Vývoz: Hlavným obchodným partnerom provincie Alberta vo vývoze sú USA, kam v roku 2013 smeroval takmer všetok exportovaný objem – 88,0 % (91,8 mld. CAD). Vývoz má stúpajúcu tendenciu, keď v porovnaní s predchádzajúcim rokom sa zvýšil o 10,6 %. Podiel ostatných krajín bol menej dôležitý – Čína 3,2 % (3,3 mld. CAD), Japonsko 1,8 % (1,9 mld. CAD), Mexiko 0,9 % (0,9 mld. CAD). Do krajín EÚ sa v roku 2013 vyviezli z Alberty tovary v hodnote 1,26 mld. CAD (1,2 % celkového vývozu), najviac do Holandska (449 mil. CAD, 0,4 %) a Veľkej Británie (166 mil. CAD, 0,2 %). V porovnaní s rokom 2012 došlo k poklesu o 8,5 %.

Dovoz: Pozícia USA je rovnako rozhodujúca – pokryli 67,4 % celkového dovozu v r. 2013 pri medziročnom náraste o 12 %. Nasledovala Čína s podielom 9,4 % (2,8 mld. CAD), Mexiko 6,2 % (1,9 mld. CAD). Podiel krajín EÚ na dovoze v r. 2013 dosiahol 8,2 % (2,5 mld. CAD), najviac sa doviezlo z NSR – 2,1 % (0,6 mld. CAD) a Veľkej Británie – 1,3 % (0,4 mld. CAD).

Tovarová štruktúra zahraničného obchodu:

Vývoz: Kľúčovou vývoznou komoditou sú minerálne palivá a oleje, ktorých podiel na celkovom vývoze v roku 2013 dosiahol 74 % (77,3 mld. CAD) pri náraste o 11 %. Nasledovali mechanické stroje a zariadenia s 3,8 % (3,9 mld. CAD), plasty a výrobky z plastov (3,5 %, 3,7 mld. CAD), organické chemikálie (2,5 %, 2,6 mld. CAD) a obilniny (2,5 %, 2,6 mld. CAD).

Dovoz: Hlavnými dovoznými položkami v roku 2013 boli minerálne palivá a oleje (22,6 %, 6,7 mld. CAD, nárast o 12 %), mechanické stroje a zariadenia (18,1 %, 5,4 mld. CAD), elektrické stroje a zariadenia (7,5 %, 2,2 mld. CAD), výrobky zo železa alebo ocele (7,1 %, 2,1 mld. CAD) a časti motorových vozidiel (4,7 %, 1,4 mld. CAD).

5. Obchodná výmena so SR

Podiel provincie Alberta na celkovom zahraničnom obchode SR s Kanadou nie je v súčasnosti vysoký – vo vývoze SR do Kanady predstavuje 1,7 % a v dovoze 11 % (údaje za rok 2013). Slovenský vývoz do Alberty po stagnácii v rokoch 2009-2012 zaznamenal v r. 2013 nárast o 56 % (5,3 mil. CAD). Dovoz z Alberty rástol v rokoch 2010-11 hlavne vďaka čiernemu uhliu, ktoré sa však v nasledujúcom období už prestalo dovážať do SR, čo ho vrátilo na úroveň niekoľkých miliónov dolárov – 5,0 mil. CAD v r. 2013 pri medziročnom náraste o 93 percent.

Zahraničný obchod SR – Alberta

	2009	2010	2011	2012	2013	Index 2013/12
Vývoz	3 389	3 408	3 174	3 413	5 322	155,9
Dovoz	783	8 277	46 841	2 598	5 019	193,2
Obrat	4 172	11 685	50 015	6 011	10 341	172,0
Saldo	2 606	-4 869	-43 667	815	303	37,2

Zdroj: Statistics Canada, údaje v tis. CAD

Tovarová štruktúra zahraničného obchodu provincie Alberta so SR:

Vývoz do SR:

Tovarová štruktúra vývozu Alberty do SR, ako vidieť v nasledujúcich prehľadoch (triedenie podľa HS2 a HS4), je nevyvážená a mení sa každý rok. Spravidla je tvorený niekoľkými komoditami, kde v rokoch 2010-2011 prevládalo takmer výlučne čierne uhlie s malým

podielom krmiva pre zvieratá. Situácia v roku 2013 sa úplne zmenila a dominujúcou tovarovou skupinou boli prúdové motory a turbíny, ktoré pokryli až 99,5 % vývozu tovarov z provincie Alberta do SR. Vývoz elektrických strojov a umeleckých diel bol v roku 2013 skôr symbolický (0,3 % a 0,1 %).

Kap. HS4	2010	2011	2012	2013	Index 2013/12	Podiel 2013
Vývoz do SR celkom	8 276,7	46 840,9	2 597,6	5 019,1	193,2	100,0
Z toho:						
8411 prúdové motory, turbíny	-	-	-	4 996,2	1000	99,5
8517 telefónne prístroje	-	16,6	-	10,3	1000	0,2
8481 kohútiky, ventily	-	-	4,9	5,2	106,1	0,1
8526 radary	-	-	-	3,0	1000	-
9705 zberateľské predmety	-	-	-	2,5	1000	-
8529 časti strojov	-	-	-	1,6	1000	-
8544 drôty, káble	-	0,1	-	0,2	1000	-
8803 časti vrtuľníkov, lietadiel	-	-	8,4	-	-	-
2701 čierne uhlie, brikety	8 238,1	46 512,0	-	-	-	-
2309 krmivo pre zvieratá	38,6	259,5	-	-	-	-

Zdroj: Statistics Canada, údaje v tis. CAD

Dovoz zo SR

Tovarová štruktúra dovozu provincie Alberta zo SR je podstatne odlišná od situácie vo vzťahu k územiau Kanady ako celku, kde dominujú motorové vozidlá s podielom 70 % na celkovom dovoze zo SR. Neznamená to však, že vozidlá vyrobené na Slovensku nejazdia v provincii Alberta. Ide skôr o to, že dovozcovia vozidiel značky Volkswagen, Audi alebo Kia majú svoje centrálné sklady v provincii Ontario a distribúcia vozidiel v rámci Kanady už nie je vykazovaná ako dovoz zo SR. Francúzske autá značky Peugeot alebo Citroen sa do Kanady nedovážajú, preto sa tu nemôže presadiť ani trnavský závod.

Dlhodobou najúspešnejšou komoditou dovážanou zo SR priamo do provincie Alberta je nábytok, ktorého podiel na celkovom vývoze v roku 2013 dosiahol 23,7 %. V uvedenom období boli zo SR dovezené vo väčších objemoch ešte drôty a káble (15,3 % celkového dovozu, 817 tis. CAD), mechanické stroje (9,0 %; 477,4 tis. CAD), priemyselné stroje (6,2 %; 331,3 tis. CAD), obrábacie centrá (5,6 %; 297,2 tis. CAD), pivo (5,2 %; 277,6 tis. CAD), žacie a mlátiace stroje (4,4 %; 232,5 tis. CAD).

Kap. HS2	2010	2011	2012	2013	Index 2013/12	Podiel 2013
Dovoz zo SR celkom	3 408,2	3 174,4	3 412,8	5 322,4	155,9	100,0
Z toho:						
84 jadrové reaktory, kotly, stroje	679,7	830,1	1 081,6	2 375,2	219,7	44,6
94 nábytok, svietidlá	1 063,6	851,7	1 076,0	1 266,2	117,7	23,8
85 elektrické stroje, zariadenia	1 073,0	847,8	580,3	1 121,9	193,3	21,1
22 nápoje, liehoviny	236,8	203,5	144,8	386,1	266,7	7,3
87 vozidlá iné ako koľajové	70,4	80,2	51,8	86,4	166,8	1,6
40 kaučuk a výrobky z neho	27,1	101,6	154,3	84,3	54,6	1,6
70 sklo a sklenný tovar	23,4	54,3	38,2	49,2	128,8	0,9
76 hliník a predmety z hliníka	0,1	-	-	48,4	1000	0,9
48 papier, lepenka	46,3	33,4	57,6	42,3	73,4	0,8
90 optické prístroje, nástroje	20,9	17,5	22,1	41,5	187,8	0,8
73 výrobky zo železa/occe	72,3	87,3	92,8	10,3	11,1	0,2

Zdroj: Statistics Canada, údaje v tis. CAD

Kap. HS4	2010	2011	2012	2013	Index 2013/12	Podiel 2013
Dovoz zo SR celkom	3 408,2	3 174,4	3 412,8	5 322,4	155,9	100,0
Z toho:						
9403 nábytok	1 062,7	851,6	1 075,6	1 264,6	117,6	23,7
8544 drôty, káble	810,8	303,4	192,8	817,0	423,7	15,3
8479 stroje mechanické	-	1,2	1,0	477,4	1000	9,0
8438 priemyselné stroje	-	8,9	0,1	331,3	1000	6,2
8457 obrábacie centrá	-	-	-	297,2	1000	5,6
2203 pivo	210,3	186,2	113,0	277,6	245,7	5,2
8433 žacie a mlátiace stroje	1,1	1,9	28,1	232,5	1000	4,4
8483 prevodové hriadele	209,6	31,1	205,2	185,9	90,7	3,5
8482 ložiská	96,3	100,3	153,5	147,2	95,9	2,8
2208 etylalkohol nenedaturov.	26,5	16,9	31,8	108,6	341,5	2,0
8504 elektrické transformátory	92,9	213,4	212,4	90,1	42,4	1,7
4011 nové pneumatiky	25,1	95,0	148,5	77,6	52,2	1,5

Zdroj: Statistics Canada, údaje v tis. CAD

6. Perspektívy rozvoja hospodárskej spolupráce so SR

Obchodná výmena

Napriek tomu, že súčasný objem obchodnej výmeny medzi SR a provinciou Alberta je pomerne limitovaný v porovnaní s ostatnými provinciami (SR obchoduje hlavne s firmami, ktoré majú svoje sídlo v provinciách Ontario a Quebec), v oblasti ďalšieho rastu slovenského vývozu priamo do Alberta možno uviesť celý rad tovarových skupín, ktoré majú šancu uplatniť sa práve na tomto trhu a v podstatne vyšších objemoch.

Provincia Alberta má v súčasnosti okrem kľúčového sektoru energetiky, kam ide najviac investícií a nákupov tovarov, rozpracovaný celý rad ďalších rozvojových projektov „neenergetického“ charakteru ako je nová dopravná a sociálna infraštruktúra, školy, zdravotnícke centrá, obytná a priemyselná výstavba a ďalšie projekty v celkovej hodnote predstavujúcej 219 miliárd CAD, ktoré potrebujú najrôznejšie priemyselné stroje a zariadenia, vybavenie, služby alebo expertízu. Presadiť sa v nich majú šancu aj slovenské firmy, pretože región má veľmi dobré vyhlídky hospodárskeho rozvoja do budúcnosti.

Perspektívne oblasti vývozu slovenskej produkcie do provincie Alberta možno zhrnúť do nasledujúcich kategórií:

- **Energetický a ťažobný priemysel:** Dodávky zariadení (regulačné, meracie, vyhodnocovanie, kontrolné), komponentov, materiálov, technológií, expertíza a služby pre oblasť prieskumu, ťažby, dopravy a spracovania ropy a zemného plynu). V provincii Alberta pôsobí v dodávateľskom reťazci pre sektor ťažby ropy 64 firiem z EÚ, medzi nimi Siemens, ktorý má svoju prevádzku aj v SR a české firmy sa už cez uvedenú firmu dostali do Alberta.
- **Stavebný priemysel:** Stroje, zariadenia, materiály a vybavenie na zabezpečenie bytovej a nebytovej výstavby; projektovanie, budovanie a údržba infraštruktúry.
- **Spotrebné tovary:** Odevy a obuv (hlavne pracovné), pracovné ochranné prostriedky a pomôcky, biela technika, spotrebná elektronika, potreby a doplnky pre domácnosť, výrobky zo skla.
- **Priemyselná výroba:** Obrábacie a manipulačné stroje na spracovanie kovov, plastov, hliníka, dreva.

- **Agropotravinársky sektor:** Poľnohospodárska technika, stroje, zariadenia, meracia a monitorovacie prístroje. Stroje na spracovanie poľnohospodárskych surovín, výrobu potravín a nápojov.
- **Dodávky tovarov pre verejný sektor:** zapojenie sa do verejných súťaží (odporúča sa realizovať prostredníctvom miestneho partnera). Zoznam aktuálnych verejných súťaží v provincii Alberta (Alberta Purchasing Connection): <http://www.purchasingconnection.ca/> Hľadať možno aj prostredníctvom federálnych databáz „Merxx“: www.merx.com alebo „Buy and Sell“: <https://buyandsell.gc.ca/>. Informácie o verejných súťažiach v provincii Alberta: <http://www.infrastructure.alberta.ca/912.htm> http://www.servicealberta.ca/Govt_BuySell.cfm.
- **Nápoje** (pivo, víno, alkohol) – Alberta má vlastné pravidlá, upravujúce dovoz alkoholických nápojov. Riadi a koordinuje ich spoločnosť AGLC (Alberta Gaming and Liquor Commission): <http://www.aqlc.gov.ab.ca/>.
- **Ochrana životného prostredia:** prístroje, zariadenia, technológie, inovácie a expertíza v oblasti monitoringu a ochrany životného prostredia (voda, vzduch, pôda), vyhodnocovania dopadov ťažby surovín na životné prostredie. Dôležitá je tu iniciatíva COSIA (Canada Oil Sands Innovation Alliance), v rámci ktorej je realizovaných 185 projektov v hodnote 500 mil. CAD: <http://www.cosia.ca/>.

Prehľad hlavných projektov nad 5 mil. CAD, realizovaných v provincii Alberta:
<http://www.albertacanada.com/business/statistics/inventory-of-major-projects.aspx>

Popri podpore rastu vývozu širokého spektra slovenských výrobkov do Alberty sa do sféry záujmu dostáva aj **dovozný komponent (napr. čierne uhlie, železná ruda)**, ktorý by mohol predstavovať náhradu za dovozy surovín z ruského trhu, zasiahnutého ukrajinskou krízou a sankciami zo strany medzinárodného spoločenstva. Rovnako sa začína stále viac hovoriť o možnosti dovozu albertskej ropy alebo zemného plynu na európske trhy, samozrejme v dlhodobom časovom horizonte, nakoľko Kanada nemá v súčasnosti vybudovaný funkčný ropovod alebo plynovod na východné, prípadne západné pobrežie a nemá v prevádzke žiadny vlastný LNG terminál.

Investície

V provincii Alberta má svoje sídlo veľa energetických firiem, ktorých ročné príjmy preyšujú desiatky miliárd CAD. Okrem reinvestovania zisku do vlastných aktivít majú záujem diverzifikovať svoje portfólio a hľadajú nové investičné možnosti aj v iných oblastiach, ako je energetika. Nové možnosti spolupráce v tejto súvislosti otvára Súhrnná hospodárska a obchodná dohoda medzi Kanadou a krajinami Európskej únie CETA, ktorá okrem zlepšenia podmienok pre obchodovanie s tovarmi a službami zahŕňa aj nové pravidlá spolupráce v oblasti investícií, účasti na verejných súťažiach.

7. Kontakty, zdroje informácií o provincii Alberta

Honorárny konzulát SR v Calgary bol otvorený v máji 2014, medzi jeho dôležité úlohy patrí podpora hospodárskej spolupráce so SR a rozvoj kontaktov medzi slovenskými a kanadskými firmami, ktoré majú svoje sídlo v provincii Alberta. Kontakt:

Mr. Richard Wolfli

Honorary Consulate of the Slovak Republic

424 Varsity Estates Place NW

Calgary, Alberta T3B3B9

Tel: +1-587-333-6831

Fax: +1-206-424-0205

E-mail: richard@wolfli.com

Firemné registre:

Alberta Registries, Corporate Registries
Box 1007 Station Main, Edmonton, AB T5J 3W3
E-mail: cr@gov.ab.ca
http://www.servicealberta.ca/Corporate_Registry.cfm

Informácie o provincii Alberta:

www.albertacanada.com
www.gov.ab.ca

Výstavy Calgary:

<http://10times.com/calgary-ca/tradeshows>

Podnikanie v provincii Alberta:

<http://www.canadabusiness.ab.ca/>

Firemné databázy:**Profesionálne služby:**

<http://www.ic.gc.ca/app/ccc/sld/cmpny.do?lang=eng&profileId=1941&naics=541110&naics=541190&naics=541212&prov=AB>

Alberta Chambers of Commerce:

<http://www.abchamber.ca/>
<http://www.abchamber.ca/corporate-members/>

Building Alberta Plan:

<http://finance.alberta.ca/publications/budget/budget2014/goa-business-plan.pdf>
<http://alberta.ca/albertacode/images/TheBuildingAlbertaPlan.pdf>

Alberta Chamber of Resources:

www.acr-alberta.com

Prírodné krásy provincie Alberta:

<http://www.albertaparks.ca/nsi.aspx>
<http://www.albertacanada.com/opportunity/enjoying/476.aspx>
www.travelalberta.com
www.tpr.alberta.ca